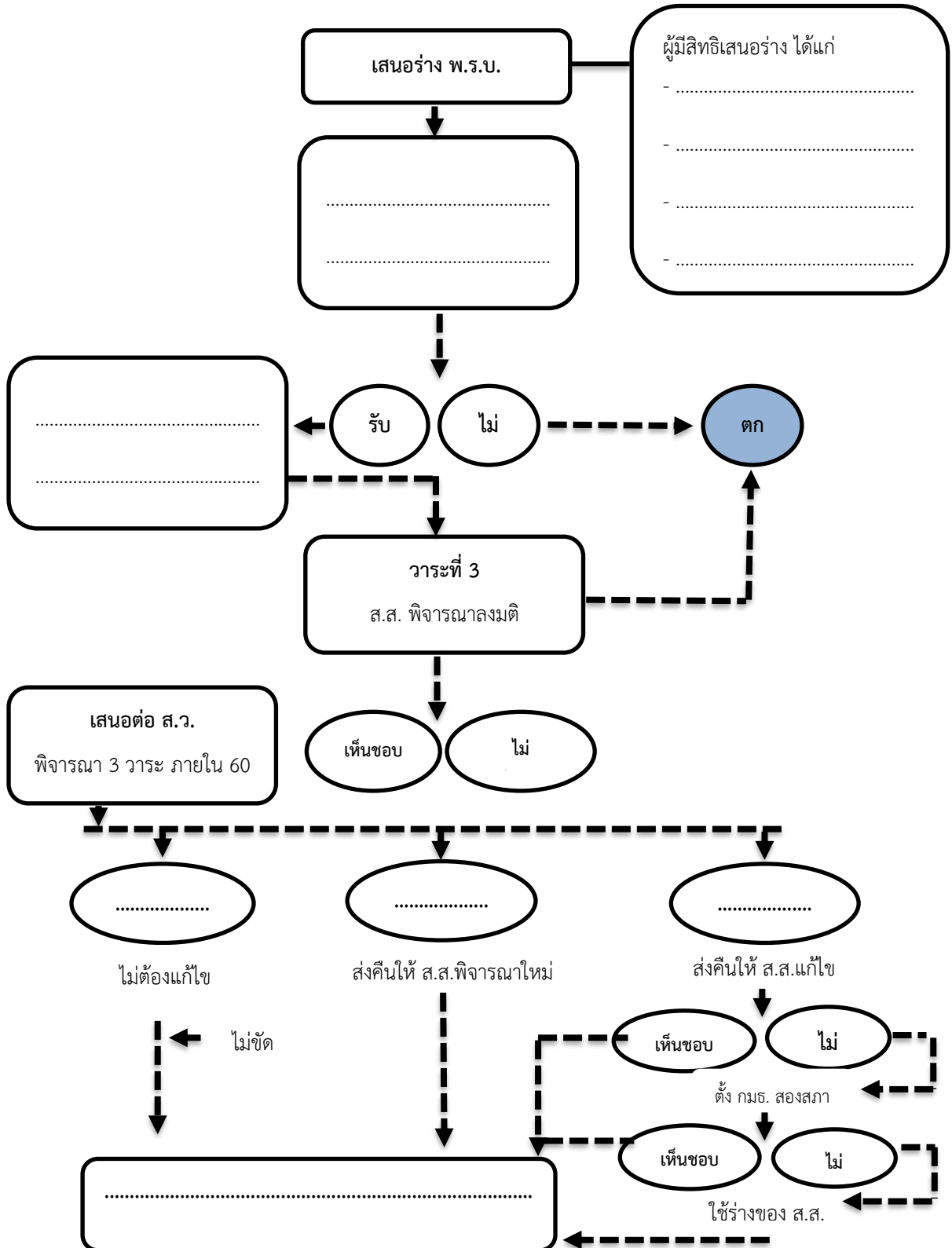

ใบงาน เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเติมคำตอบในช่องว่างเกี่ยวกับขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติในรัฐสภาให้ถูกต้อง

ใบความรู้

เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย

กระบวนการตรากฎหมาย

1. ลำดับชั้นหรือศักดิ์ของกฎหมายไทย

การจัดลำดับฐานะหรือความสูงต่ำของกฎหมาย โดยมีหลักในการตีความว่า กฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่า คือ มีลำดับชั้นต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งต่อกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่า หรือมีลำดับชั้นสูงกว่ามิได้ ดังนั้นกฎหมายที่มีศักดิ์หรือลำดับชั้นต่ำกว่าหรืออาจเรียกอีกอย่างว่ากฎหมายลูก จะต้องออกหรือตราออกมาให้มีข้อความ สอดคล้องกับกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า ซึ่งเป็นกฎหมายแม่ให้อำนาจกฎหมายลูกไว้ หากบัญญัติออกมามี ข้อความขัดแย้งหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแม่แล้ว จะมีผลให้กฎหมายลูกที่มีศักดิ์ต่ำกว่าใช้บังคับมิได้ ดังนั้น ศักดิ์ของกฎหมายจึงหมายถึง ลำดับฐานะหรือความสูงต่ำของกฎหมายที่มีความสำคัญสูงกว่าหรือต่ำกว่า กัน การจัดแบ่งลำดับชั้นของกฎหมายไทยสามารถจัดแบ่งลำดับชั้น ออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. **รัฐธรรมนูญ** เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายใดขัดแย้งไม่ได้ โดยจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง สิทธิเสรีภาพของประชาชน

2. **พระราชบัญญัติ** ประมวลกฎหมาย เป็นกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น

3. **พระราชกำหนด** เป็นกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีตาม บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญใช้ในกรณีจำเป็นรีบด่วนหรือเรื่องที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ความปลอดภัยของประเทศ แต่ต้องเสนอต่อรัฐสภาโดยเร็ว

4. พระราชกฤษฎีกา เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดรายละเอียดตามพระราชบัญญัติที่กำหนดไว้

5. กฎกระทรวง เป็นกฎหมายที่รัฐมนตรีตราขึ้นผ่านคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด

6. ข้อบังคับหรือข้อบัญญัติ เป็นกฎหมายขององค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เป็นต้น

7. ประกาศคำสั่ง เป็นกฎหมายเฉพาะกิจ เช่น พระบรมราชโองการ ประกาศคณะปฏิวัติ คำสั่งหน่วยงานราชการ เป็นต้น

ประโยชน์การจัดลำดับศักดิ์ของกฎหมาย

การจัดลำดับศักดิ์ของกฎหมายก็เพื่อประโยชน์ในการเริ่มต้นจัดทำร่างกฎหมายว่ากฎหมายประเภทนี้ระดับใดเป็นผู้จัดทำร่างเพื่อตราและประกาศใช้บังคับ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ใช้กฎหมายทราบลำดับชั้นของกฎหมายที่ใช้อยู่ว่าประเภทใด หรือฉบับใดมีศักดิ์และความสำคัญสูงกว่ากัน สามารถพิจารณาตรากฎหมายฉบับใหม่เพื่อแก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกฉบับเดิมได้ตามศักดิ์ของกฎหมาย รวมทั้งกรณีมีปัญหาในการวินิจฉัยและตีความกฎหมาย โดยยึดหลักว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้นต้องให้กฎหมายที่มีศักดิ์ระดับเดียวกันหรือสูงกว่ามาแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก จึงจะมีผลบังคับได้ตามกฎหมาย

2. ขั้นตอนการตรากฎหมาย

• การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

การเสนอร่างพระราชบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 142 ได้บัญญัติว่า การเสนอร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

1) คณะรัฐมนตรี

2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน

3) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาล และประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ

4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน โดยจะเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้เฉพาะหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้น

• การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น จะต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาเป็น 3 วาระตามลำดับ ดังนี้

วาระที่ 1 เป็นการพิจารณาหลักการทั่วไปของร่างพระราชบัญญัติว่าสมควรจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

วาระที่ 2 เป็นการพิจารณาในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ โดยคณะกรรมการธิการที่สภาตั้งหรือคณะกรรมการเพิ่มเติมสภา คณะกรรมการธิการที่สภาตั้งในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรจะให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

คณะกรรมการเพิ่มเติมสภา ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเพิ่มเติมสภาให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย การพิจารณาโดยกรรมการเพิ่มเติมสภาเป็นการพิจารณาชั้นคณะกรรมการ และการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่ 2 เรียงลำดับมาตรารวมกันไป

วาระที่ 3 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ 3 นี้ จะไม่มีการอภิปราย และให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ให้ความเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ความเห็นชอบ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาต่อไป

- **การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา**

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภาจะพิจารณาเป็น 3 วาระเช่นเดียวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวุฒิสภาลงมติในวาระที่ 3 เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่มีการแก้ไขให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าถวายพระมหากษัตริย์ภายใน 20 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ หรือหากมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร หรือหากไม่มีมติเห็นชอบก็จะกลับไปสู่การยับยั้งร่างพระราชบัญญัติและส่งคืนให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแก้ไขใหม่

ที่มา

สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.). **กระบวนการตรากฎหมาย**. เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กระบวนการตรากฎหมาย>.

ส่วนนิติการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2561). **ลำดับศักดิ์กฎหมาย**. เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก <https://dla.wu.ac.th/?p=589>.

บัตรคำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา สำหรับนักเรียน 1 กลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนตัดบัตรและรูปภาพคำตามกรอบ

ผู้เสียหาย	ร้องทุกข์	รัฐ
ประชาชน	กล่าวโทษ	อัยการ
พนักงานสอบสวน		ศาลชั้นต้น
ผู้พิพากษา	ศาลอุทธรณ์	
	ศาลฎีกา	

ที่มารูปภาพ : https://th.pngtree.com/freepng/the-edge-of-a-thief_3429405.html และ
https://www.thaich8.com/news_detail/33036

ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงาน หมายถึง ข้อบังคับที่รัฐได้บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับการจ้างและการทำงาน องค์กรของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับสภาพการจ้าง การระงับข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงาน ปิดงาน งดจ้างงาน สหภาพแรงงาน ตลอดจนการกำหนดความคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง การจัดหางาน การสงเคราะห์อาชีพ และการส่งเสริมการทำงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้เพิ่มพูนมากขึ้น

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้นายจ้าง โดยประสงค์สิ่งตอบแทนเรียกว่าค่าจ้าง

โดยลูกจ้างจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น แต่นายจ้างจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

สัญญาจ้างแรงงาน คือสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายคือ ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ทำให้นายจ้างมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือตัวลูกจ้าง กล่าวคือ นายจ้างมีอำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนลงโทษ ทางวินัย หักค่าจ้างเมื่อลูกจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับ

1. การปฏิบัติตนระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

1.1 ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างให้ถูกต้องตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่กฎหมายคุ้มครองแรงงานจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

1.2 ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงในการจ้างงานเท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

1.3 ให้นายจ้างประกาศเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันของลูกจ้างได้ไม่เกินเวลาทำงานของแต่ละประเภทงาน ตามบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ต้องไม่เกินแปดชั่วโมงต่อวัน เว้นแต่งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง โดยเวลาทำงานปกติต้องไม่เกินเจ็ดชั่วโมงต่อวัน

1.4 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันทำงาน เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากลูกจ้างก่อนเป็นคราวๆ ไป ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไป หรืองานฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาได้เท่าที่จำเป็น

1.5 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุด เว้นแต่ ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไป หรืองานฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดได้เท่าที่จำเป็น

1.6 ในวันที่มีการทำงาน ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักระหว่างการทำงานวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง หลังจากทีลูกจ้างทำงานแล้วไม่เกินห้าชั่วโมงติดต่อกัน

1.7 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำปี สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินหกวัน

1.8 ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า ปีหนึ่งไม่น้อยกว่า สิบสามวันโดยรวมวันแรงงานแห่งชาติ

1.9 ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งปีมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้โดยไม่น้อยกว่า หกวันทำงานต่อปี

1.10 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดในงานที่อาจเป็นอันตราย ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง

1.11 ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริง การลาป่วยตั้งแต่สามวันทำงานขึ้นไป นายจ้างอาจ ให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือของสถานพยาบาลของราชการ

2. การว่าจ้างแรงงานเด็ก

2.1 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีทำงานโดยเด็ดขาด

2.2 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ในกิจการบางประเภท และทำงานระหว่างเวลา 22.00 น. – 06.00 น. ทำงานวันหยุดและทำงานล่วงเวลา

2.3 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีในสถานเดินร่ำ รำวง หรือร้องเง็ง และสถานที่อื่น ตามที่กำหนดในกฎหมาย

2.4 ให้ลูกจ้างเด็กที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อรับการอบรม สัมมนา ที่จัดโดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐ โดยได้รับค่าจ้างแต่ไม่เกินสามสิบวันต่อปี

2.5 การว่าจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ต้องแจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน

3. การว่าจ้างแรงงานหญิง

3.1 ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหญิงทำงานตามที่กำหนดในกฎหมาย เช่น งานเหมืองแร่หรืองาน ก่อสร้างที่ต้องทำใต้ดิน งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิด เป็นต้น

3.2 ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 น. – 06.00 น. ทำงานวันหยุด และทำงานล่วงเวลา หรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด

3.3 ห้ามนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

3.4 ให้แรงงานหญิงมีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตร ครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน

3.5 ห้ามนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงานหรือผู้ตรวจงาน ล่วงเกินทางเพศต่อแรงงานหญิงหรือ เด็ก